

XAVER

časopis banskobystrických bohoslovcov
ročník XXIII.

3/2014

- **Noví seminaristi**
- **Trpiaci kresťania**
- **Svedectvo bohoslovca**

OBSAH

XAVER

XAVER

Časopis bohoslovcov
Kňazského seminára
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici – Badíne

vychádza ako občasník
rozširuje sa svojpomocne
ročník: XXIII.

číslo: 3/2014

šéfredaktor

Juraj Kiss

jazyková korektúra

Mgr. Erika Brezánska

teologický poradca

ThLic. Ján Viglaš

technické a grafické spracovanie

Roman Klaška, Lukáš Priškin,

predná obálka:

Roman Klaška

adresa redakcie

Kňazský seminár sv. Františka Xaverského
Banská 28

976 32 Badín, Slovakia

tel: +421 48 418 2602

e-mail: redakcia@xaver.sk

web: www.xaver.sk

bankové spojenie časopisu

4015367858/7500

cirkevné schválenie

Biskupský úrad B. Bystrica, č. 1377/98

tlač: DEVIN printing house, Bratislava

ISSN 1335-2628

Neoznačené foto v časopise je

zo seminárneho archívu a internetu.

Úvodník.....	3
News.....	4
Predstavujeme.....	6
Hlas Volajúceho dozrel.....	10
Trpiaci kresťania.....	12
Memento mori.....	14
100 rokov od vypuknutia prvej svetovej vojny.....	18
Kostoly Sedembolestnej Panny Márie.....	22
Franz Liszt.....	24
Advent srdca.....	26
Prichádzam k mladým i starším.....	28
Tajnička.....	29
Vtipy.....	30

šéfredaktor

Juraj Kiss

redaktor

Marián Juhaniak

redaktor

Patrik Špánik

redaktor

Dominik Sňahničan

grafik

Lukáš Priškin

redaktor

Patrik Hrmo

redaktor

Matúš Sliacky

grafik a distribúcia

Roman Klaška

Milí čitatelia!

Tento rok sme si pripomenuli jedno smutné okrúhle výročie. Pred sto rokmi vypukla vojna, ktorú nazvali „Veľkou“ a neskôr prvou svetovou vojnou. Ani po sto rokoch sa nezdá, že by sme veľmi zmúdreli. Stále sa nájdu ľudia, ktorí sú pre moc a pre seba ochotní obetovať čokoľvek. A najmä kohokoľvek. O tom svedčí aj článok tohto čísla Xaveru o Blízkom východe a Ukrajine. Veru, atmosféra smrti je neustále prítomná. Preto nám aj v tomto „dušičkovom čase“ aktuálne zaznieva kartuziánske heslo „*Memento mori! – Pamätaj na smrť!*“ Obsah tohto hesla približuje bohoslovec Dominik. V tomto našom prežívaní tiež dobre padne spomenúť si na nádej, ktorú rok čo rok oživuje obdobie Adventu. Aj o ňom sa môžete dočítať v našom časopise.

„Dušičkový čas“ je obdobie, ktoré nás naplní nostalgiou a smútkom za našimi zosnulými. A ak je naša spomienka na nich ešte príliš čerstvá, aj plačom. Budeme sa chodiť modliť na ich hroby. Naše cintoríny zaplaví svetlo sviec. Na pár dní sa pripodobnia svetlám nočných sídlisk, dedín a miest. Svetlám pulzujúceho života. Nám veriacim to pripomenie posolstvo našej viery a nádeje, posolstvo živého Krista – že svetlo je silnejšie ako tma, láska zvíťazí nad nenávisťou a život nad smrťou, aj reč zbraní raz navždy stíchne. Lebo jedna Láska a jeden Život sú toho znamením...

Spomeňme si na to pri hrobách našich blízkych. A spomeňme si v modlitbe aj na tých, ktorých život je v neustálom ohrození. Na tých, ktorí nemajú hrob svojich drahých, aby na ňom mohli vyliat' svoj žiaľ. A pritom vedia či tušia, že darmo čakajú... Na tých, ktorí sa už nikdy nevrátia domov. Spomeňme si aj na tých, ktorí idú do vojny preto, lebo podľa ich mienky už nemajú čo, prípadne koho, stratiť. Nech objavia, že majú! Aj seba samého môže človek stratiť alebo získať. Prajem vám príjemné čítanie.

Peter JANDURA
špirituál

Diecézna púť do Šaštína a duchovné cvičenia v Levoči

Skôr než sa začal nový akademický rok, stretli sa bohoslovci okrem letných brigád v kňazskom seminári a miništrantských táborov aj na celodiecéznej púti Banskobystrickej diecézy do národnej svätyne v Šaštíne 30. augusta pri príležitosti osláv Roka Sedembolestnej Panny Márie, patrónky Slovenska.

Ďalší rok seminárnej formácie sa začal neodmysliteľnými duchovnými cvičeniami, tentoraz od 16. do 20. septembra na milostiplnom mieste Mariánskej hory v Levoči. Duchovné cvičenia viedol vdp. Marek Hraňo, ktorý svoje zamyslenia smeroval k nevyhnutným čnostiam pre život zasvätených osôb.

Kňazská vysviacka u benediktínov a Veni Sancte na úvod akademického roka

Kláštor Premenenia Pána v Sompore má od 20. septembra nového kňaza, ktorého v jedinom benediktínskom kláštore na Slovensku vysvätil Mons. Zvolenský. Stal sa ním náš absolvent Michal Mária Kukuča OSB, ktorý hneď v nasledujúci deň slávil svoju primičnú svätú omšu za účasti rodinných príslušníkov medzi svojimi spolubratmi mníchmi v Sompore.

Oficiálnym začiatkom nového akademického roka sa stal v prvom týždni prednášok 25. september, a to slávnostnou pontifikálnou svätou omšou Veni Sancte, v ktorej úvode odznela úprimná prosba o spoluprácu Ducha Svätého počas celého nasledujúceho akademického roka.

Výstup na zasnežené Roháče a futbalové meranie síl v Sebechleboch

Posledný septembrový víkend patril športovým aktivitám seminaristov. V sobotu 27. septembra sa skupina bohoslovcov spolu so špirituálom Janduroom odhodlala zdotlať Roháče v Západných Tatrách. Náš cieľ však nedovolilo naplniť počasie, a tak sme sa museli uskromniť aspoň s 2 063 m. n. m. vrcholca Volovec.

Hneď nasledujúci deň sa desiatka bohoslovcov zúčastnila futbalového zápasu v Sebechleboch. Už po štvrtýkrát sme prijali pozvanie zmerať si svoje futbalové schopnosti s miništrantami miestnej farnosti. S určitou dávkou šťastia, ale najmä tímovou snahou sa nám podarilo opäť zvíťaziť, tentoraz v pomere 4:3.

Nová Baňa a Staré Hory

Vo štvrtok 2. októbra sa seminárne spoločenstvo zúčastnilo sv. omše v Novej Bani pri príležitosti poďakovania Pánu Bohu za tohtoročnú úrodu. Novobančania oslavovali tento rok už 60. výročie Roľníckej nedele, na ktorú tradične ukážkovo pripravujú v interiéri farského kostola tematickú výzdobu z plodín zeme.

V ružencovom mesiaci október na fatimskú sobotu putovali všetci seminaristi na Staré Hory. Bratia bosí karmelitáni pre nás po svätej omši opäť pripravili chutné pohostenie ako poďakovanie za celoročnú službu počas fatimských sobôt v jedinej bazilike Banskobystrickej diecézy.

Obliečka bohoslovcov do reverendy a diakonská vysviacka brata dominikána

Dvaja bratia štvrtáci sa v nedeľu 5. októbra priblížili viac ku kňazstvu aj vonkajším odevom, symbolizujúcim Krista, ktorého si chcú dennodenne obliekať nielen navonok, ale aj vnútorne. Ich nový odev má okrem iného symbolizovať aj odovzdanosť Bohu v spravodlivosti a svätosti života, pestujúc tak čnosť zdržanlivosti a čistoty pre Božie kráľovstvo.

Výrazne bližšie ku kňazstvu sa posunul aj náš spolubrat dominikán fr. Bernard OP z piateho ročníka, ktorý v deň spomienky pápeža Jána XXIII., po prvýkrát uctievaného už ako svätého, prijal 11. októbra v Bratislave od Mons. Haľka posvätný rád diakonátu.

Biblická prednáška profesora z Ríma a Celoslovenský liturgický deň v Badíne

V stredu 8. októbra vystúpil na pôde kňazského seminára prof. Massimo Grilli, vyučujúci biblickú teológiu na Pápežskej univerzite sv. Gregora. Svojou prednáškou Téma „cesty“ v Evanjeliu podľa Marka sa zamýšľal nad tajomstvom utrpenia, kríža a zmŕtvychvstania v kontexte Roka Sedembolestnej Panny Márie.

Sláveniu kultu Sedembolestnej Panny Márie sa zase vo svojej odbornej prednáške venoval SLDr. Ján Dubina, pracovník Úradu liturgických slávení Najvyššieho veľkňaza v Ríme, ktorý ako čestný hosť vystúpil počas Celoslovenského liturgického dňa, ktorý sa konal 20. októbra v našom kňazskom seminári.

Predstavujeme

Tak a akademický rok je opäť tu. Vždy je niečím nový. A vždy je pre niekoho nový. Vďaka Bohu, inak to nie je ani v našej škole. Aby som to zbytočne nenaťahoval, predstavujeme vám nové tváre v našom seminári. Tu sú:

Martin Garaj

Vek: 24

Škola: SPŠ J.

Murgaša,

Práca: elektrikár,

kúrenár

Obec: Nová Baňa

1. Ako reagovalo tvoje okolie na rozhodnutie ísť do seminára?

Väčšina ľudí bola rada, no našli sa aj takí,

čo mi povedali, že to budem ľutovať. A doma – veď to poznáte. Maminy sa ťažko lúčia, i keď neodchádzam ďaleko.

2. Aké sú tvoje záľuby?

Rád si prečítam dobrú knihu. Ísť si trochu zabehať je tiež fajn. A keď je to možné, rád sa vyškriabem na nejakú tú skalku.

3. Máš vzor (vedec, filozof, svätý(á), stará mama, ktokoľvek)? V čom ťa oslovil, v čom je pre teba príkladom?

Môj 'naj' svätý je Martin (asi preto, že sa tak volám), preto, že bol jednoduchý a pokorný. A tiež Ježiš, pretože... veď je to jasné.

4. Máš sen? Aký?

Mať raz auto MINI Cooper. A tiež byť v správny čas na správnom mieste. Kde? To už vie on.

5. Ako si prežíval prázdniny pred vstupom do seminára? Tešil si sa, mal si strach, pripravoval si sa na to nejak špeciálne?

Ja som prázdniny nemal, pretože som pracoval. Čas pred nástupom som venoval napr. zrušeniu živnosti, ale bol som aj v Nórsku (to sa akože chválím).

6. Máš obľúbený citát (nemusí byť zo SP) alebo motto, čo ťa poháňa vpred?

Nemám, ale vždy ma osloví všetko, kde sa spomína radosť. A myslím, že aj v Písme sa píše, že radosť Pánova je našou silou. Moja obľúbená pieseň je *Moje malé svetielko*. Tie slová ma vždy potešia.

7. Čo ti vie urobiť najväčšiu radosť?

Keď sedím za stolom v kruhu rodiny (bratia a sestry) – a všetci v pokoji požívame Božie dary.

Matej Izrael

Vek: 20

Škola: KGŠM

Obec:

Podzámčok (farnosť

Dobrá Niva). No rád

by som pripomenul,

že podstatnú časť

svojho života som

strávil vo Zvolene na

sídlisku Sekier a mal

som možnosť zažiť prvé živé spoločenstvo mladých ľudí .

1. Ako reagovalo tvoje okolie na rozhodnutie ísť do seminára?

Najskôr sa to dozvedeli moji rodičia a príbuzní. Boli asi prekvapení, no povedali mi, že nech sa už rozhodnem akokoľvek, vždy budú pri mne stáť. Do ničoho ma netlačili, a preto boli aj radi, že som sa takto rozhodol sám a nenútené.

2. Aké sú tvoje záľuby?

Futbal, gitara, spev, turistika a momentálne futbal. Prichádzam na chuť čítaniu kníh. Samozrejme, nemôžem vynechať spánok.

3. Máš vzor (vedec, filozof, svätý(á), stará mama, ktokoľvek)? V čom ťa oslovil, v čom je pre teba príkladom?

Môj vzor ... myslím, že Lionel Messi. S týmto hráčom ma okrem lásky k futbalu spája aj menšia postava. V detstve mal problém s rastom, no nevzdal sa a šiel za svojím snom. Nenechal sa odradiť výsmechom ostatných a práve to si na ňom cením. Dnes je vynikajúci hráč.

4. Máš sen? Aký?

Áno, mám sny. Najviac túžim po tom, aby som bol dobrým človekom a kresťanom.

5. Ako si prežíval prázdniny pred vstupom do seminára? Tešil si sa, mal si strach, pripravoval si sa na to nejak špeciálne?

Mám pocit, že som ich prežíval tak ako ostatné prázdniny. To, že idem do seminára, som si viac začal uvedomovať až týždeň pred nástupom, keď som si balil veci. Zdalo sa mi vtedy, že vôbec neviem, do čoho idem. Tešil som sa na spolubratov a na predstavených. Jedinú špeciálnu prípravu, ktorú som u seba postrehol, bolo to balenie vecí.

6. Máš obľúbený citát (nemusí byť zo SP) alebo motto, čo ťa poháňa vpred?

Mám veľmi rád žalm Pán je môj pastier, nič mi nechýba. Taktiež sa mi páči výrok „ži a nechaj žiť“.

7. Čo ti vie urobiť najväčšiu radosť?

Ťažko povedať. Veľkú radosť mám z dobre vykonanej práce, ale aj zo spoznávania nových ľudí, ktorí majú podobné alebo rovnaké hodnoty ako ja. Samozrejme, aj z darčiekov a z dobrého, dlhého spánku.

Martin Ščúry

Vek: 19

Škola: Obchodná akadémia

Obec: Partizánske

1. Ako reagovalo tvoje okolie na rozhodnutie ísť do seminára?

Bolo zaujímavé počúvať všetky tie názory typu: „Prečo musia ísť všetci takíto chlapi do seminára?“ Ale sprevádzalo ma sem i mnoho požehnaní a modlitieb. Konkrétne spomeniem aspoň rodinu, ktorú toto rozhodnutie, myslím, potešilo.

2. Aké sú tvoje záľuby?

Milujem šoférovanie. Okrem toho veľmi rád trávim čas so svojim spoločenstvom v Šimonovoch (Skalkáci), s ktorým som zažil za posledné dva roky úžasný čas. Je krásne, keď sú priateľstvá založené na Bohu a túžbe vidieť Božie Kráľovstvo ako preniká na zem. Zažil som s nimi krásne chvíle modlitieb, chvál, prosieb za mesto, ale aj športových a zábavných zážitkov. Okrem toho sa okrajovo zaujímam o tech-

niku (PC, mobily...).

3. Máš vzor (vedec, filozof, svätý(á), stará mama, ktokoľvek)? V čom ťa oslovil, v čom je pre teba príkladom?

Najväčším kňazským vzorom je pre mňa Janko Buc. Zo svätých Jozef Kupertínsky. Okrem toho obdivujem Mariána Kuffu, pápeža Františka a Andreja Kmotorku (ten sa bude smiať).

4. Máš sen? Aký?

Mám, bolo by zlé nemať sny. Jeden z nich: vidieť Slovensko žiť Božie kráľovstvo. Verím, že na Slovensko môže prísť doba, keď budeme vidieť Božie princípy v školstve, politike, zdravotníctve... Keď budeme vidieť, ako ľudia žijú na oslavu Boha. Keď bude mocne pôsobiť Duch Svätý. Keď ľudia zatúžia po živote v Cirkvi.

5. Ako si prežíval prázdniny pred vstupom do seminára? Tešil si sa, mal si strach, pripravoval si sa na to nejak špeciálne?

Prázdniny som využil naplno. A rodičom sa líčilo asi ťažšie ako mne. Ja som sa stále viac a viac tešil.

6. Máš obľúbený citát (nemusí byť zo SP) alebo motto, čo ťa poháňa vpred?

A povedal im: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu. Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený, ale kto neuverí, bude odsúdený. Tých, čo uveria, budú sprevádzať tieto znamenia: v mojom mene budú vyháňať zlých duchov, budú hovoriť novými jazykmi, hady budú brať do rúk a ak niečo smrtonosné vypijú, neuškodí im; na chorých budú vkladat ruky, a tí ozdravejú“ (Mk 16,15 – 18).

7. Čo ti vie urobiť najväčšiu radosť?

Spoločne strávený čas s priateľmi.

Martin Mičko

Vek: 19

Škola Stredná odborná škola

Obec: Veľký Krtíš

1. Ako reagovalo tvoje okolie na rozhodnutie ísť do seminára?

Darilo sa mi to takmer pred každým zatajiť. Keď sa to prevalilo, reakcia bola prevapivá a často som sa stretol s otázkami: „Ty?“ a „Prečo?“ Myslím, že ešte stále málokto z môjho okolia vie, kde som.

2. Aké sú tvoje záľuby?

Medzi moje záľuby patrí hlavne futbal, volejbal, hokej, turistika, čas strávený s kamarátmi pri nejakom dobrom filme alebo stretnutí. Baví ma aj fotenie.

3. Máš vzor (vedec, filozof, svätý(á), stará mama, ktokoľvek)? V čom ťa oslovil, v čom je pre teba príkladom?

Mojím vzorom je môj otec, ktorý ma vychovával a ukázal mi cestu – ako správne žiť. Stanovil som si podľa neho aj svoje ciele. Povedal som si: môj otec bol skvelý a taký istý chcem byť aj ja.

4. Máš sen? Aký?

Žiť tak, aby bol každý okolo mňa šťastný.

5. Ako si prežíval prázdniny pred vstupom do seminára? Tešil si sa, mal si strach, pripravoval si sa na to nejak špeciálne?

Prázdničil som hlavne v táboroch. Až dovtedy, kým mi jeden kňaz nepovedal,

že takýchto chvíľ, ktoré prežívam, nebude veľa. „Domov už budeš chodiť len na prázdniny.“ Uvedomil som si, že je to ozaj tak a začal som si vážiť všetok čas strávený doma.

6. Máš obľúbený citát (nemusí byť zo SP) alebo motto, čo ťa poháňa vpred?

Niektorí ťa na tvojej ceste nebudú chápať; to ale nie je dôvod na to, aby si zostal stáť na mieste.

7. Čo ti vie urobiť najväčšiu radosť?

Najväčšiu radosť mi vie urobiť to, keď vidím, že niekto druhý je šťastný. Nestojím

o materiálne dobro, ale o to duchovné, ktoré vie spraviť človeku väčšiu radosť. To hmotné pomínie.

Drahí prváci, v mene všetkých čitateľov vám ďakujem za vaše odpovede, ktorými ste odkryli časť zo seba. Želám vám, nech čas strávený v seminári využijete naplno. Nech spoznáte, akým spôsobom a kde môžete najlepšie slúžiť Bohu v ľudoch. Nech nestrácate čas márnym prítomného okamihu. Držte sa!

Patrik HRMO, 2. ročník

Hlas Volajúceho dozrel

Prihovoriť sa v mojom detstve

Začalo sa to v detstve, keď som začal miništrovať. Možno si povieť: „To tak väčšinou býva, keď malý miništrant povie, že sa chce stať kňazom, je celkom horlivý a má aj dobrý príklad vo svojom kňazovi.“ No skutočnosť bola trochu iná. Miništroval som od mojich piatich rokov a už vtedy som pozoroval kňaza pri oltári, lebo ma veľmi zaujali jeho gestá a postoj pri oltári. Vo svojich detských predstavách som sa určite chcel stať kňazom...

Rôzne možnosti kráčať životom

Keď som nastúpil na osemročné gymnázium, prakticky som sa zaujímal o históriu, geografiu a literatúru. Dva z nich – históriu a geografiu som chcel aj študovať na vysokej škole. Boží chrám som navštevoval, no neprejavoval som vtedy nijaký väčší záujem o Cirkev a štúdium teológie.

Pár podnetov, ktoré ma posunuli ďalej ku Kristovi

Mal som šesťnásť. Bol som na svätej omši u nás doma. Po prijímaní, keď som prechádzal popri bohostánku, precítil som a ozval sa vo mne hlas Volajúceho – v tom momente som pocítil pokoj, radosť a potechu v duši a viem dodnes, že ma oslovil Pán: „Poď za mnou a neboj sa!“

Druhým podnetom bola choroba, ktorú som prekonal tiež v mojich šesťnástich – infekčnú mononukleózu a zápal pľúc a priedušiek naraz. Čítal som jeden časopis,

v ktorom sa redaktorka prihovárala ku každému mladému čitateľovi a bojí sa o ich povolanie v živote. Zamyslel som sa a vtom som pocítil vďačnosť za uzdravovanie tej choroby, ktoré určite pochádzalo od Krista. Bolo to, akoby ma neustále volal k sebe.

Posledným a tretím podnetom bol rozhovor s princípálom, ktorý vyjadril otázku povolania ku Kristovi veľmi správne: „Je to povolanie krásne, ale náročné...“

Vtedy sa ozval On

Prišiel čas rozhodnúť sa. Pokračoval som v štúdiu a pripravoval som sa na maturitu. To však neznamenalo, že som bol úplne hluchý na hlas Volajúceho. Postupne, ale celkom iste som začal chápať, že mojím poslaním tu na zemi, ako aj každého človeka, je plniť Božiu vôľu a pýtať sa na svoje povolanie: „Pane, čo chceš, aby som urobil? Nech sa stane tvoja svätá vôľa.“ Prežíval som veľké boje, či ísť, či neísť, či pokračovať v štúdiu humanitných vied, alebo sa celkom zasvätiť Kristovi. Veľa debát som prerozprával s našimi. Najviac sa mi páčilo, že každý člen mojej rodiny, rodičia, starí rodičia, ako aj už spomínaný princípál mi povedali klady aj zápory povolania na kňazstvo. V škole, keď som si dával prihlášku na vysokú, to väčšina chápala ako rozhodnutie skôr citlivej povahy, no

nevyhol som sa ani výsmechu zo strany študentov i vyučujúcich. No v jednej chvíli, keď som bol už celkom napätý a nedalo mi to pokoja, prišiel On s uzdravujúcou silou, On, ktorý ma jemne pohladil na dušu a povedal mi: „Neboj sa, ja som s Tebou, poď a nasleduj ma...“ Pripomenulo mi to verš z evanjelia, keď Pán povolal mýtnika Léviho: „*Pod' a nasleduj ma.*“ Doma to rodičia aj starí rodičia chápali ako slobodné rozhodnutie a rešpektovali ma.

Nel'utujem

Seminár je pre mňa miesto, kde sa chcem s pomocou Panny Márie opravdivo pripravovať na životné povolanie. Zažívam mnohé priateľstvá s bohoslovcami a dobré vzťahy s predstavenými, ale najväčším priateľom mi je Kristus. Už teraz viem, že mám v ňom istotu a že sa nemusím ničoho báť. Stále sa však pýtam na Pánovu vôľu a utvrdzujem si povolanie len a len v ňom.

Patrik ŠPÁNIK, 4. ročník

Trpiaci kresťania

Sedím si pri kozube, v teple svojej izby a len tak si čosi čítam. Teším sa na teplú večeru hneď po sv. omši, ktorú obetujem za seba a za rodinu. Ani si neuvedomujem, že tisíce kilometrov odo mňa ktosi mrzne kdesi pod olivovníkom a trasie sa nielen od zimy, ale aj od neistoty a strachu, pretože každý deň môže byť jeho posledným.

Štedrý Európan

Týmto úvodom som nijako nechcel obviňovať obyčajného európskeho kresťana z ľahostajnosti. Človek potrebuje vodu, jedlo, teplo a bezpečie a nie je nič zlé na tom, že ho má. Práve naopak, je celkom prirodzené byť zabezpečený. Občas si uvedomíme, že sú aj ľudia, ktorým chýbajú základné životné potreby a vskutku je nám ich ľúto. No vzápätí si uvedomíme, že s tým nič nemôžeme urobiť a pri najbližšej príležitosti prispějeme pár drobnými „na deti v Afrike“. A vskutku by sme pre tento dobročinný skutok mohli byť považovaní za štedrých a veľkodušných ľudí. Keby...

Sme jedna rodina

Keby sa pred mnohými rokmi nenarodil jeden človek, ktorý o sebe neskôr vyhlásil „ja som vinič a vy ste ratolesti“ a „milujte sa navzájom, ako som ja miloval vás“. Od tej chvíle sa z jeho nasledovníkov stala jedna veľká rodina, v ktorej bol každý bratom každého. Bohatí sa delili s chudobnými, slobodní mali radi otrokov, zdraví sa starali o chorých a šťastní podporovali prenasledovaných. A táto rodina, ktorú Ježiš Kristus založil, sa časom rozmáhala,

rokmí sa rozrastala, šírila sa do celého sveta a prekonala tisícročné epochy sveta aj preto, aby v deň nášho krstu prijala nás. Kresťania sú dnes už takmer všade. Naša rodina má súrodencov na každom kontinente, v každej rase, veku, stave a úrade. A tak ako kedysi, tak aj dnes – jedni pomáhajú druhým.

Kde sú tí „hladní a smädní“?

Trpiaci kresťania boli a sú medzi nami vždy. Nemocnice, hospice či charitné domy sú toho jasným dôkazom. Utrpenie spôsobené nedostatkom najzákladnejších potrieb je však na Slovensku skôr výnimkou. Keď sa obyčajný kresťan rozhliadne okolo seba, hľadajúc chudobných, môže naraziť na problém. V bohatej Európe už akosi nikto od hladu neumiera. Čo sa teda dá robiť?

Nielen z chleba žije človek

Boh je všemohúci. A svojou nekonečnou mocou a láskou môže konať mohutné divy a zázraky. Len si predstavme, aké veľké veci by sa začali diať, keby sa v modlitbách za trpiacich zjednotila miliarda katolíkov po celom svete. Samozrejme, že je veľmi potrebné podporovať chudobných aj reálnou pomocou (v našom prípade finančnými darmi). Veď práve tá je Božou odpoveďou na modlitby veriacich. No keby sme ostali len pri materiálnej pomoci, na niečo podstatné by sme zabudli. Človek na prežitie nepotrebuje iba chlieb.

Bohatstvo dobre premeneného času

Modlitba. Uvedomujeme si vôbec jej obrovskú hodnotu? Niektorí určite áno. Náš spoločný nebeský Otec, ktorý miluje rovnako nekonečne všetkých, je azda jediný, ktorý dokáže pomôcť každému trpiacemu kresťanovi s chirurgickou presnosťou. Oni nebojú iba s hladom a o domov, ale aj o nádej, vieru a lásku k svojim nepriateľom. Oni dnes reprezentujú našu vieru tým, že ju nezaprú ani za cenu života. Ale na to potrebujú aj nás. Potrebujú našu modlitbu, potrebujú našu lásku, a hoci im nevieme dať takmer nič, iba modlitbu, dajme im ju. A zbadáme, že sme im dali najviac.

Za nepriateľov

„...ale ja vám hovorím, milujte svojich nepriateľov.“

Spravodlivosť je v človeku hlboko zakorenená. Zákon lásky je náročné žiť aj voči priateľom, ak od nás potrebujú niečo navyše. No milovať surovca, vraha, násilníka, ktorý má možno ruky od krvi nášho príbuzného? Ako môže rodič odpustiť vrahovi svojho dieťaťa? Je to vôbec možné? Ako sa dá zopakovať Ježišova prosba na kríži: „*Otče odpusť im, lebo nevedia, čo robia!*“? Naši bratia a sestry, ktorí sa modlia ten istý *Otče náš* čo my, sú vystavovaní mučivým skúškam a sú svedkami Božej veľkosti a Kristovej lásky.

Prosím teda, modlime sa veľa za našich hrdinských súrodencov, ktorí trpia, no s hrdosťou vedia opustiť za milovaného Krista všetko, čo majú – svoj domov, svojich príbuzných, ba dokonca svoj život. Veď to dokážu aj vďaka tomu, že sa v tej osudnej chvíli za nich niekto modlil.

Juraj KISS, 4. ročník

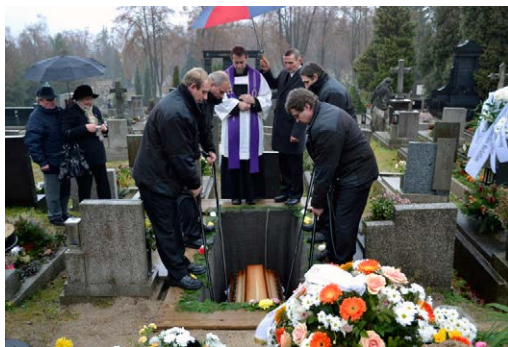

Memento mori

Pamätaj na smrť. Známe slová, ktorými sa kedysi zdravili kartuziánski mnísi. „Dušičková“ oktáva je čas, keď intenzívnejšie navštevujeme hroby svojich zosnulých príbuzných, priateľov, známych... Mnohokrát sa stane, že stojíme pri rakve zosnulého a vykopanom hrobe. Smrť blízkeho člena rodiny, kolegu, známeho núti človeka zamyslieť sa nad tajomstvom smrti.

Osobný pohľad na smrť

Mne osobne sa téma smrti spája s účasťou na pohreboch v dedine, odkiaľ pochádzam. Vždy, keď stojím na cintoríne pri rakve a vykopanom hrobe, tak si uvedomujem, že skôr či neskôr aj mňa, aj každého človeka čaká smrť. Nedá sa táto skutočnosť len tak ľahko vymazať z pamäti, alebo ju len tak ľahko odohnať ako dotieravý hmyz. Myšlienka, že človek raz zomrie, bude stále prítomná, vracia sa do mozgu ako bumerang. Ľahké je mladému človeku namietat voči skutočnosti smrti, veď mňa sa netýka, som ešte mladý, život mám pred sebou a smrť je len pre starých, ktorí majú

už svoje odžitie. Je veľký omyl mať takýto postoj. Potvrzuje sa známe príslovie: Mladý môže, starý musí. Je to tak. Viackrát som sa presvedčil o pravdivosti tejto ľudovej múdrosti. Priznám sa, osobne som ešte nebol prítomný pri zomierajúcom. Aj keď som bol v zime 2012 na návšteve v hospici v Banskej Bystrici a navštívil aj oddelenie ležiacich klientov a niektorí boli napojení aj na prístrojoch.

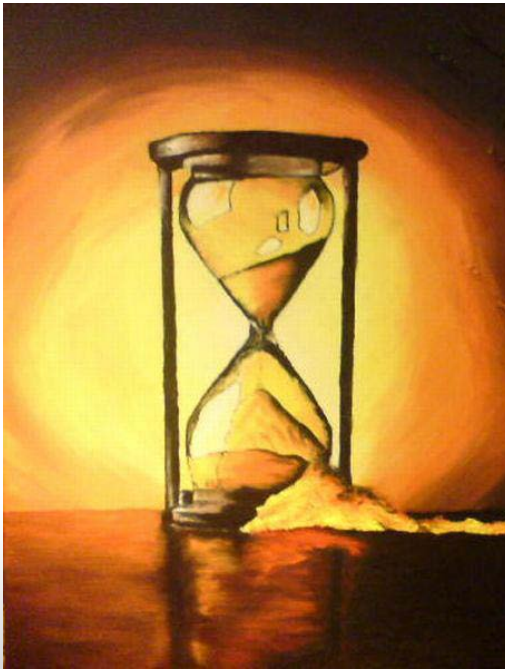
Strach ľudí zo smrti

Mnoho ľudí má strach zo smrti. Asi najčastejším dôvodom, prečo sa bojíme zomrieť, je, že v priebehu svojho života sme neurobili dostatočne veľa, či už pre seba, alebo pre svoje okolie. Mnoho rodičov si tesne pred smrťou vyčíta, že neurobili dostatočne veľa pre svoje deti. K obave zo smrti môže prispieť uvedomenie si, že keď človek zomrie, tak jeho duša pôjde do zatratenia. Diabol chce človeka získať pre seba, hoci je už na smrteľnej posteli. Len nerozumný a tvrdohlavý človek odmieta aj v hodine smrti Božiu pomoc, Božie milosrdenstvo, ktoré ponúka sviatosť zmierenia. Pravdupovediac, aj ja mám strach zo smrti, nie z toho, že pôjdem do večného zatratenia. Z ľudského pohľadu je normálne, že každý človek má strach pred smrťou. Skutočnosť, že jedného dňa sa nezobudím, by nás nemala naplňovať strachom, ale naopak, plní radosti by sme mali očakávať stretnutie s Pánom vo večnosti. Dôležitá je dobrá príprava na smrť.

Cvičenie dobrej smrti

Viacero svätcov nedávnej doby vykonávalo toto cvičenie. Vlastne išlo o prípravu na smrť, ktorá pozostávala zo svätej

spovede a svätého prijímania. Mnoho mníchov ešte v stredoveku počas tohto cvičenia dobrej smrti ležalo vo vlastnom hrobe, často vlastnoručne vykopanom. V mnohých našich dedinách je zvykom bdiť a modliť sa pri rakve. Veľmi pekný zvyk, ktorý nás núti stále pamätať na smrť. Dobrou prípravou na smrť je aj položiť si takúto alebo podobnú otázku: Ak by som mal v dnešný deň zomrieť, bol by som pripravený?

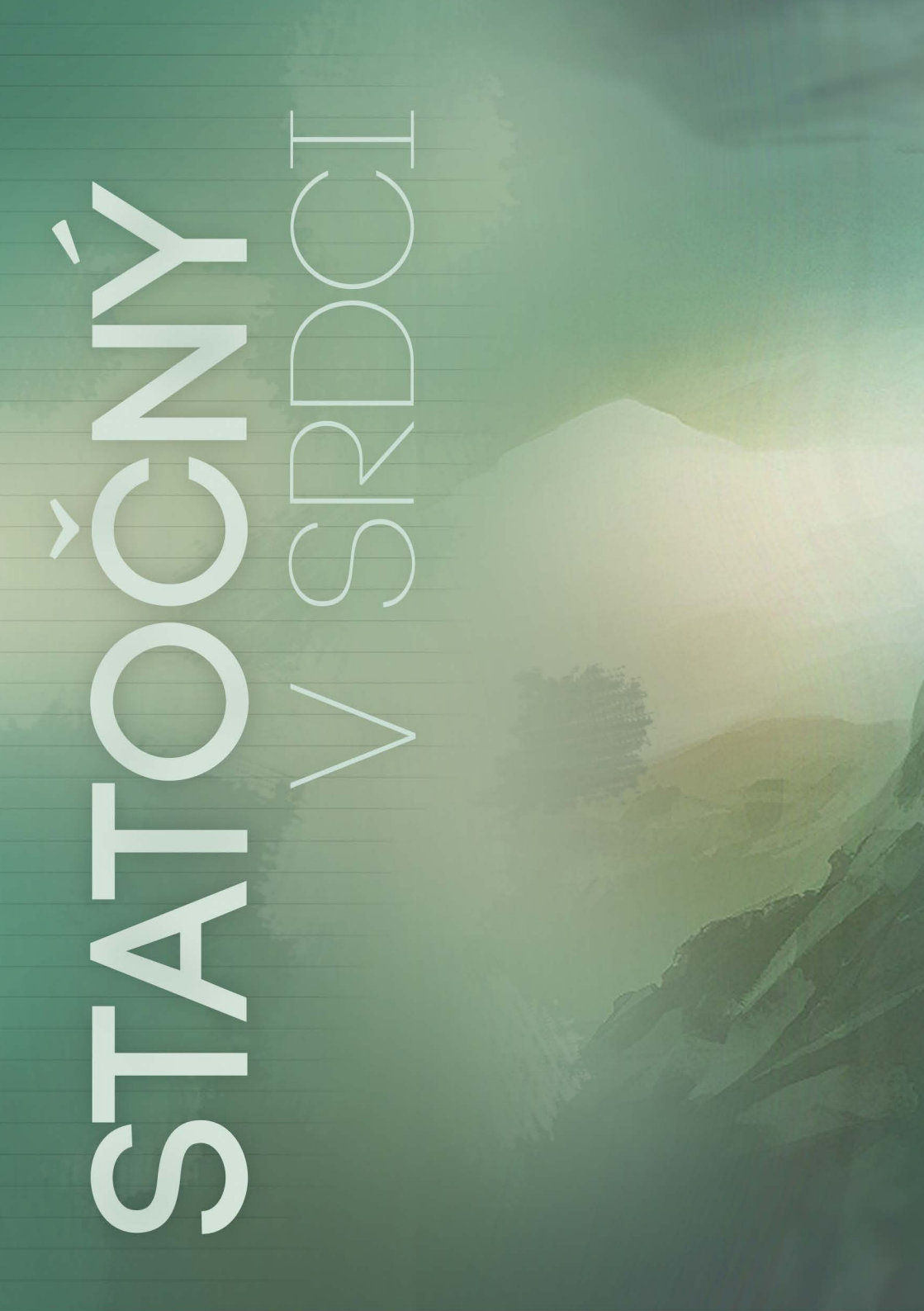
Pripravenosť na smrť nám môže ilustrovať aj tento krátky príbeh: Istý františkán si bol spolu s priateľmi zahrať biliard a porozprávať sa o živote, len tak... Zrazu dal tento františkán počas rozhovoru takúto otázku: Čo by ste robili, kebyže vám niekto povie, že každému ostáva len jedna hodina života? Odpovede boli rôzne – jeden by išiel na spoveď, ďalší by išiel rýchlo

za notárom spísať závet, iný by sa išiel rozlúčiť s priateľmi, s rodinou... Františkán si vypočul odpovede svojich priateľov a nakoniec odpovedal aj on – ostal by som tu sedieť a hrať biliard. Viem, je to trochu nereálne, ale predsa len má niečo do seba aj tento príbeh a príprava na smrť. Žiť tak, aby sme boli vždy pripravení zomrieť.

Prosme si od Pána milosť zomrieť pripravení a nech nás chráni od náhlej a nekajúcej smrti, bez spovede a svätého prijímania. Svätý Augustín na tému smrti napísal tieto slová: „Nik neumrie zle, kto žil dobre, a kto žil zle, sotva dobre umrie.“ Pravdivé slová, ktoré neskôr naši predkovia zhrnuli do pekného príslovia: Aký život, taká smrť. Žime tak, aby sme mohli v pokoji umrieť. Prosme si aj od Panny Márie, aj od svätého Jozefa milosť svätej a kajúcej smrti.

Dominik ŠNAHNIČAN, 4. ročník

STATOČNÝ V SRDCI

The background of the image is a soft, misty landscape with a green color palette. In the foreground, there are dark, layered rock formations or hills. In the middle ground, a single, dark evergreen tree stands on a small rise. The background features rolling hills and mountains, with a bright light source (likely the sun) creating a hazy, glowing effect in the sky. The overall atmosphere is serene and natural.

PRVÝ MINIŠTRANTSÝ VÍKEND 28.-30.11 / MINIŠTRANTI OD 9 DO 11 ROKOV PRIHLASOVANIE U KŇAZA VO FARNOSTI / MIESTO: SEMINÁR V BADÍNE

KONTAKT: JOZIKSL@GMAIL.COM

© PAINT SOURCES: OLLI SIPONKOSKI / RE-EDIT: ADAM LUKÁČ

100 rokov od vypuknutia prvej svetovej vojny

Oficiálnym začiatkom najkrvavejšieho konfliktu, aký dovtedy svet poznal, je 28. júl 1914, keď Rakúsko-Uhorsko vyhlásilo vojnu rebelujúcemu Srbsku. Tento čin vyvolal reťazovú reakciu ďalších znepriatelených krajín, čo viedlo k vojne dvoch veľkých koalícií a nasledovalo rozšírenie vojny po celej Európe v priebehu jediného mesiaca.

Cesta k ozbrojenému konfliktu globálnych rozmerov

Na prelome 19. a 20. storočia bolo v Európe šesť veľmocí: Anglicko, Francúzsko, Rusko, Rakúsko-Uhorsko, Nemecko a Taliansko. Všetky súperili o to, kto bude mať viac „miesta pod slnkom“. To znamená, kto si vybojuje viac kolónií, predovšetkým v Ázii a v Afrike. S prispením územných sporov narastalo napätie medzi veľmocami. Jeho prejavom bolo napríklad zavedenie všeobecnej vojenskej povinnosti vo všetkých európskych štátoch. Značne začali stúpať výdavky na armádu, rástol počet vojakov a rozbehli sa doslova horúčkovité preteky v zbrojení. Dôsledkom rôznych mocenských záujmov začali vznikať medzi veľmocami spojenecké koalície. Na jednej strane to bol Trojspolok Nemecka, Rakúsko-Uhorska a Talianska. Na druhej strane vytvorením spolenectva

Anglicka, Francúzska a Ruska vznikla skupina s pomenovaním Dohoda. Práve tieto zoskupenia štátov začali privádzať svet do vojnovej katastrofy.

Tesne pred rokom 1914 nijaký iný problém tak nerozdeľoval európske veľmoci ako budúcnosť Balkánskeho polostrova.

Vzhľadom na oslabovanie osmanského imperializmu to bola jediná časť Európy, na ktorej ešte bolo možné získať územné a politické výhody. Pre Rusko to bol jasný smer možného postupu na západ, pre Habsburgovcov to bola jediná oblasť, kde si mohli udržať nadvládu. Situácia začala prekypovať, keď v roku 1911 zaútočili na Osmanskú ríšu najprv Taliani a potom v rokoch 1912 – 1913 spolok jednotlivých balkánskych štátov. Osmanov z Európy takmer úplne vyhnali a Rakúsko sa ocitlo zoči-voči skupine balkánskych štátov, ktoré čoraz väčšími ohrozovali svojou samostatnosťou mnohonárodnostný charakter habsburskej monarchie.

Krvavé besnenie vo vojne v zákopoch

V lete 1914 sa rakúsky arcivojvoda a následník trónu František Ferdinand vybral s manželkou na návštevu do

Sarajeva, hlavného mesta okupovanej Bosny. Obaja sa tu však stali obeťami atentátu, ktorý spáchal srbský študent Gavrilo Princip, člen organizácie Mladá Bosna, ktorú podporovala tajná srbská organizácia Čierna ruka. Rakúsky cisár František Jozef sa rozhodol využiť túto udalosť na to, aby so Srbskom urobil poriadky za podnecovanie protirakúskeho odporu slovanských národov monarchie. Viedenská vláda obvinila tú srbskú z atentátu a stanovila jej ultimátum s veľmi ponižujúcimi požiadavkami, ktoré samozrejme odmietla prijať, a tak sa zo zdanlivo malého konfliktu stala celosvetová vojna.

Kým Rakúsko-Uhorsko bojovalo na balkánskom fronte proti Srbom, Nemecko chcelo vojnu rozhodnúť „bleskovým úderom“ na západe proti Francúzsku. Prekročením hraníc neutrálneho Belgicka sa začala vojna na západnom fronte, ktorá bola zdĺhavou a ťažkou pozíčnou zákopovou vojnou. Front bol na oboch stranách popretkávaný

zákopmi, z ktorých vojaci vyrážali do útoku. Keď sa im podarilo dobyť ďalší kúsok zeme a zostať nažive, opäť sa zakopali. Na nesmierne krvavú a vyčerpávajúcu vojnu neboli veľmoci pripravené. Obidve strany znepriatelených mocností viedli takmer celé štyri roky nelútosnú vojnu spoza hradieb vybudovaných z ostnatého drôtu, guľometov a diel. Popritom sa front prakticky ani veľmi nepohol z miesta. Vojaci trpeli vo vlhkých, zle vetraných bunkroch pod neustávajúcou delostreleckou paľbou alebo plynovými útokmi.

Šokujúcu správu o brutalite a úplnej nezmyselnosti tejto veľkej vojny autenticky priniesol dovtedy celkom neznámy novinár Erich Maria Remarque úspešným vojnovým románom *Na západe nič nového*. Svojím reportážnym štýlom, ktorým bez servítky opisoval realie vojny až do podrobností, ohromoval nielen svojich súčasníkov, ktorí už 10 rokov po svetovej vojne boli dezinformovaní o skutočnostiach odohraných v zákopoch, ale vzbudzuje odpor voči akejkolvek vojne a jej nesmiernym skazonosným dôsledkom aj u dnešných čitateľov.

Východný front a nástup radikálneho bolševizmu

Úplne inak sa vyvíjala situácia na východnom fronte. Rusi sa hneď po vyhlásení vojny usilovali prejsť do rozsiahlej

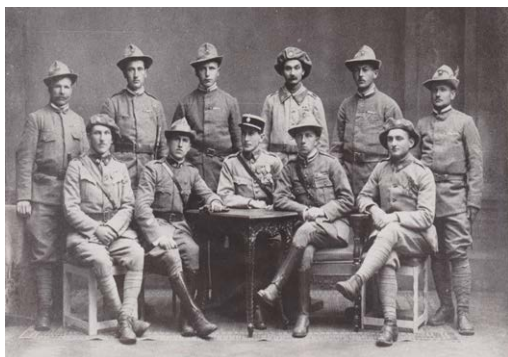

ofenzívy proti nemeckým a rakúsko-uhorským vojskám. Úspech dosiahli najmä v boji proti Rakúsko-Uhorsku, keď sa im podarilo prekonať Karpaty. Pod nemeckým tlakom sa však ruské vojská museli dať na dlhý ústup. Koncom roku 1915 hrozila Rusku dokonca porážka. Ruská armáda bola zle vyzbrojená a nepripravená. Porážky na fronte, zlyhanie zásobovania, rozvrat financií a úplné zrútenie trhu doľahli na obyvateľstvo. Vojaci už nechceli ďalej bojovať, robotníci štrajkovali. Na čelo nespokojných sa postavili predstavitelia demokratických politických strán. V roku 1917 prinútili odstúpiť cára Mikuláša II. a vytvorili svoju dočasnú vládu. Neustávajúce neúspechy vo vojne a ich dôsledky pre obyvateľstvo využil revolucionár Lenin na to, aby sa sám chopil moci. V novembri 1917 sa bolševikom podarilo dobyť politickú moc a tým bol ukončený krátky pokus o demokraciu v Rusku, ako aj boje na východnom fronte uzavretím Brest-Litovského mieru v marci 1918. Odsúdením členov cárskej rodiny na chladnokrvnú popravu sa akoby odštartovalo niekoľko desaťročí presadzovania strachu, krutosti a najmä totalitnej moci komunistického režimu v Rusku.

Skutočne hodnotné i jedinečné čítanie na priblíženie historických udalostí na ruskom fronte ponúkajú zápisky do denníka československého legionára Jozefa Klempu *Moje skúsenosti za*

svetovej vojny. Denník ponúka obraz každodenného života bežného vojaka od narukovania cez zajatie ruským vojskom, angažovanie sa v československých légiách (z čoho vyplynula povinnosť bojovať proti bolševikom) až po návrat do novovzniknutého štátneho útvaru Československa. Zaujímavé osobné pocity autora tiež informujú o živote ruského človeka, o jeho zvyklostiach i slabostiach, rôznorodosti zmýšľania a konania vo vojnu a bolševizmom poznačenej dobe.

Mrazivé fakty a dôsledky prvej svetovej vojny

Prvá svetová vojna výrazne zmenila tvár Európy. Priniesla rozvrat Nemeckého cisárstva, Rakúsko-Uhorska, Osmanskej ríše a cárskeho Ruska. Viacero krajín utrpelo ťažké škody, či už materiálneho charakteru, alebo hlavne toho ľudského. Zo 65 miliónov vojakov povolaných do zbrane zahynulo najmenej 9 miliónov a ďalších 21 miliónov bolo zranených. Nehovoriac o trvalom poznačení psychiky najmä mladej generácie, ktorá si medzi umelcami vyslúžila neslávne pomenovanie „stratená generácia“. Hrozivé ujmy na životoch v počte 7 miliónov zabitých zaznamenalo aj civilné obyvateľstvo, ktoré ešte na záver vojny postihla najničivejšia pandémia na svete, známa ako španielska chrípka. Odhaduje sa, že na chrípku a komplikácie s ňou spojené v tom čase zomrelo do

roku 1920 približne až 50 miliónov ľudí. Vstupom Američanov do posledného roka vojny stratili európske mocnosti dovtedajšiu svetovú nadvládu. Po ukončení vojny 11. novembra 1918 začali Spojené štáty americké (USA) postupne naberat' väčšiu úlohu vo svetovej politike a svoje pozície samozvaných lídrov neopustili vlastne ani dodnes.

Obrovský výkričník pre súčasné dianie vo svete

Všetci poznáme dávny výrok „história sa opakuje“. Kiežby to tak nebolo, ale žiaľ, netrvalo dlho a celý svet sa po veľkej vojne o tom presvedčil opäť na vlastnej koži, dokonca v ešte mohutnejších smrteľných číslach na škodách pred, počas a po druhej svetovej vojne. Takzvaná studená vojna celý čas hrozila vypuknutím v poradí už tretej svetovej vojny. Napriek všetkým možným snahám o mier prácou veľkých nadnárodných mierových organizácií a jednotlivých dohôd medzi vládami sveta by sme ťažko našli rok, v ktorom by neprebíhali nepriateľské boje

na niektorom mieste zemegule.

Posledné dva roky výraznejšie vnímame situáciu v susednej Ukrajine, ale aj na Blízkom východe, kde sa teraz akoby pod pokrievkou terorizmu, rôznych prejavov moci a záujmov bohatších, skrývalo nebezpečenstvo nového globálneho prelievania nevinnej krvi. Je vôbec spôsob, akým by sa dalo odvrátiť všetko to ľudské nešťastie mnohých z nás? Existujú vôbec akési páky na mocných tohto sveta, aby nebrali ohľad len na svoje materiálne zisky? Kam to vôbec všetko speje?

Neuspokojme sa len s konštatovaním faktov, ale používajme vlastné „zbrane“ lásky a pokoja tým, že najskôr dáme do poriadku vzťahy v našom okolí a zahrnieme všetky ťažkosti mierových postupov vo svete do svojich každodenných modlitieb. Aby nášmu svetu nevládlo násilie, ale dobro, ktoré od nás očakáva Boh!

Marián JUHANIAK, 5. ročník

Kostoly Sedembolestnej Panny Márie (2. časť)

Teraz si predstavíme ďalšie tri kostoly zasvätené patrónke Slovenska nachádzajúce sa na území našej diecézy. Prvý z nich pochádza ešte z obdobia normalizácie komunistického totalitného režimu, zo 70. rokov 20. storočia. Ďalšie dva patriace do dekanátov Nová Baňa a Bojnice vznikli už ako novostavby po uvoľnení politickej situácie v čase rozmachu stavania nových kostolov na Slovensku po roku 1990.

Priechod

Obec Priechod sa nachádza 10 km severovýchodne od Banskej Bystrice v blízkosti Slovenskej Ľupče, s ktorou ju spája aj prvá písomná zmienka obce zo 14. storočia. V súčasnosti je najstaršou stavbou v obci Kaplnka sv. Michala archanjela z roku 1833. Viera a duchovné hodnoty sa stali v rozvoji obce po druhej svetovej vojne prioritou, čomu nasvedčuje aj snaha o vybudovanie vlastného kostola. Ten sa stal v rokoch 1968 až 1971, čiže v období, keď sa nové kostoly stavali iba ojedinele a celková kontinuita vývoja tohto druhu stavieb bola prerušená a potlačovaná. Kompozícia stavby je založená na princípe prisnej osovej symetrie. Hlavná loď kostola je obdĺžniková, prevýšená a v závere ukončená s polkruhovým tvarovaním priestoru presbytéria, po bokoch ktorého sú umiestnené priestory kaplnky a sakristie. Pri vstupnej časti na centrálnej osi kostola je štvorhranná veža, okolo ktorej sú symetricky rozložené dva vstupy so širokým schodiskom. V roku 1995 bola v blízkosti kostola postavená farská budova, ktorá zároveň 15 rokov slúžila ako kláštor rehoľného spoločenstva bosých karmelitánov.

Priechod

Hrabičov (Farnosť Kl'ak)

Nenápadná obec Hrabičov leží severozápadne od mestečka Žarnovica v smere cesty do Partizánskeho. Skladá sa zo 16 osád, pričom najvzdialenejšia z osád sa nachádza od stredu obce až 6 km. Prvá písomná zmienka – ako samostatnej obce, pochádza len z roku 1828. Pôvodným zamestnaním obyvateľov obce bolo poľnohospodárstvo a drevorubačstvo. Vzhľadom na veľkosť obce je novostavba kostola v Hrabičove vyriešená veľkoryso aj vďaka veľkej ochote veriacich, ktorí si dokázali vybudovať kostol z dobrovoľných finančných príspevkov v priebehu jedného roka od požehnania základného kameňa v roku 1995. Nad vstupom do kostola je osadená veža. Pozdĺž hlavnej lode sú v prízemí bočnej časti umiestnené okrem sakristie aj pomocné priestory a miestnosť pre matky s deťmi. Kostol je zastrešený sedlovou strechou s výraznými vikiermi, čo je typické pre horské prostredie. Z kostolov

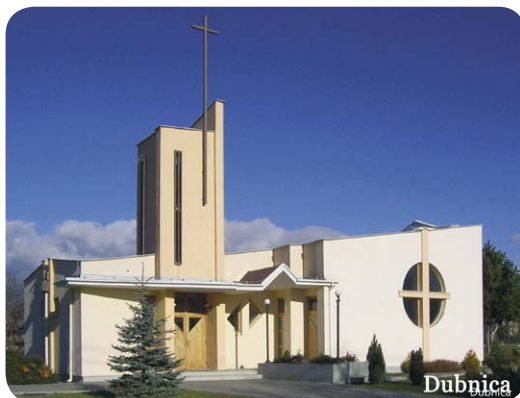

HRABIČOV

vybudovaných po páde komunistického režimu bol tento ako prvý na území Banskobystrickej diecézy zverený pod patronát Sedembolestnej Panny Márie a požehnaný biskupom Balážom v roku 1996.

Dubnica (Farnosť Bojnice)

V podhorí Malej Magury sa na povodí potoka Dubnička nachádza Dubnica, miestna časť mesta Bojnice. Vznik pôvodne samostatnej obce sa predpokladá v 13. storočí, keď už figurovala ako súčasť hradsného panstva v Bojniciach. V Dubnici a v jej okolí sa pestoval niekdajší známy a vyhľadávaný bojnický šafran. Historickým zásahom do vývoja obce nastalo zlúčenie s mestom Bojnice v roku 1960. Pribudli nové ulice, rozšírila sa obchodná sieť a časť pôvodnej zástavby ustúpila výstavbe novej cesty do Kanianky. Takmer úplnej likvidácii povedomia Dubnice zabránila iniciatíva pôvodného obyvateľstva koncom 80. rokov. Významnou udalosťou v novodobých dejinách Dubnice bola výstavba kostola v rokoch 1998 – 2000, ktorého základný kameň požehnal, dnes už svätý, pápež Ján Pavol II. Miestni obyvatelia sa stali nielen iniciátormi, ale aj aktérmi výstavby moderného Božieho chrámu. Symbolická veža kostola je vyťahnutá nad vstupom do hlavnej lode. Celá stavba je koncipovaná modernými výrazovými prostriedkami so zaujímavým akcentom kruhového okna na hlavnom priečelí kostola.

Rok Sedembolestnej Panny Márie sa už síce blíži k svojmu záveru, ale aj po septembrovej slávnosti nebeskej patrónky Slovenska i ružencovom mesiaci október zostávajú ešte minimálne dva dátumy na získanie úplných odpustkov počas tohto jubilejného roka (21. november a 8. december). Aktuálne sa snažíme o získanie úplných odpustkov pre duše v očistci, nezabudnime však aj na stav svojej vlastnej duše a pokúsme sa o čo najlepšie využitie aj týchto jedinečných príležitostí ponúknutých pre celé Slovensko.

Marián JUHANIAK, 5. ročník

Franz Liszt

„Majstrovské hudobné diela vstrebávajú do seba stále viac a viac majstrovské diela literatúry. Iba básnikovi medzi skladateľmi je dané rozbiť okovy hamujúce voľný rozlet jeho myšlienok a rozšíriť hranice svojho umenia. Čisto hudobne zameraný skladateľ, ktorý kladie dôraz a vidí hodnotu len vo formálnom stvárnení látky, nepoháňa a netlačí ho horúca vášeň derúca sa na svetlo. Preto nie sú povolani obohatiť, rozšíriť, spružniť formu tí, ktorí si ňou poslúžia iba ako vyjadrovacím prostriedkom, ako jazykom, ale tí, čo ju formujú podľa požiadaviek ideí, ktoré má vyjadriť.“

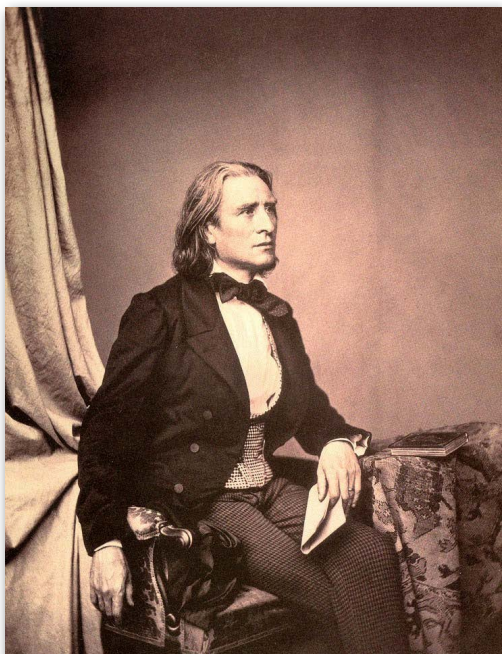
Básnik a skladateľ – takto by sa dal charakterizovať významný hudobník 19. storočia. O jeho národnosti sa doteraz vedú rôzne polemiky. Jeho život je natoľko pestrý, že najnovšia biografica o ňom zahŕňa až 3 zväzky. Hudobník, ktorý sa ku koncu svojho života zasvätil Bohu a prijal nižšie kňazské svätenie. Franz Liszt.

Franz Liszt sa narodil 22. októbra v roku 1811 v Raidingu (od roku 1921 rakúska spolková

krajina Burgenland). Jeho otec Adam Liszt pôsobil na dvore grófa Eszterházyho. Jeho syn bol nadaným dieťaťom v hre na klavíri. Ako deväťročný absolvoval klavírny koncert v Eszterházyovskom paláci v Bratislave. Od tohto momentu začali uhorskí šľachtici podporovať nadaného Franza. Franz začal študovať vo Viedni u Carla Czerneho. Následne odchádza študovať do hlavného mesta kultúry Paríža.

Kariéra

Po smrti otca začal Franz budovať svoju hudobnícku dráhu. K formovaniu hudobného portfólia mu pomáhali stretnutia s Paganinim, Berliozom, Chopinom, ale aj štúdium, a to nielen hudby, ale aj literatúry. K tomu sa zaujímal o spoločenský a hlavne náboženský život, keďže bol hlboko veriacim katolíkom. Liszt v rokoch 1837 – 1847 triumfoval ako virtuózný klavírny hráč. Nesporne bol najznámejším mužom

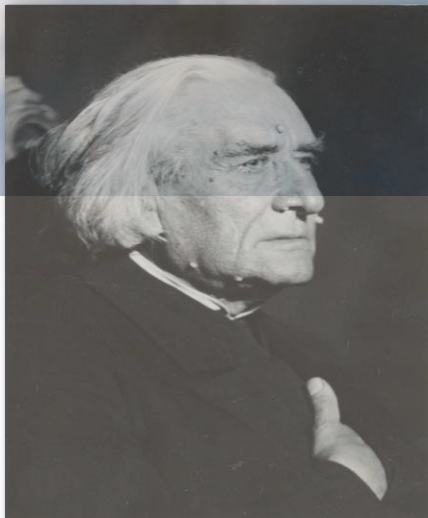

Európy. V roku 1836 sa mu narodila dcéra Cosima (neskoršia žena Richarda Wagnera). Vo veku 36 rokov ukončil svoj klavírnu kariéru a utiahol sa do Weimaru. V rezidenčnom meste veľkokniežatsva Sachsen-Weimar zotrval do roku 1861. Od roku 1842 bol vymenovaný za dvorného kapelníka. Dirigoval tu menší 37-členný orchester, ale podarilo sa mu pritiahnuť na javisko nielen veľký operný program, ale aj diela významných hudobníkov, napr. Beethovenove symfónie. V tomto období napísal 12 symfonických básní, obidve veľké symfónie Dantovská a Faustovská. Spolu s poľskou kňažnou Carolyne von Sayn-Wittgenstein písal väčšie state o Schumannovi, Berliozovi, Chopinovi. S jeho weimarským pôsobením sa spájajú aj jeho skladby pre organ. V meste Merseburg sa staval nový organ. Tento nástroj ho upútal, lebo po baroku organ zažíval úpadok. K posviacke nástroja napísal veľké organové dielo Fantázia a fúga na chorál Ad nos, ad salutarem undam, ale i iné diela ako Prelúdium a fúga na meno B-A-C-H a Variácie na motív Bachovej omše Weinen, Klagen, Sorgen, Zagen.

Po nezhodách, intrigách sa v roku 1858 vzdáva svojho úradu a o 3 roky odchádza do Ríma.

„Abbé“

Po rokoch putovania, virtuozity, vzťahov, Liszt odchádza do Ríma. Občas býval vo františkánskom kláštore. Hlboko veriaci hudobník prijal v roku 1865 nižšie kňazské svätenia (dnes nazývané ministériá). V tomto období, rímskom období, vznikajú jeho duchovné diela Legenda o svätej Alžbete, Christus, Maďarská korunovačná omša (uvedená v roku 1867 v Budíne pri príležitosti korunovácie cisára Františka Jozefa za kráľa Uhorska). Zároveň Liszt podporoval svojho zaťa Richarda Wagnera v jeho tvorivom hudobnom písaní. Tak sa stalo, že Liszt cestoval medzi Rímom,

Weimarem, Budapešťou (bol vymenovaný za *maďarského kráľovského radcu*) a v roku 1875 za prvého prezidenta novozaloženej Maďarskej hudobnej akadémie. Zároveň navštevoval Bayreuthské slávnosti, ktoré viedol Wagner so svojimi operami. V Bayreuth 31. júla 1886 zomrel.

Na záver

Franz Liszt nikdy nevedel viac ako niekoľko úlomkov maďarčiny. Úradným jazykom, kde sa narodil, bola nemčina. Jeho meno sa pôvodne písalo ako List, ale neskôr bolo prispôsobené maďarským formám. Po maďarsky nevedel, nemecky vedel trochu. Jeho hlavným jazykom bola francúzština. Ovládal ju lepšie ako nemčinu.

Spolu s Richardom Wagnerom a Johannesom Brahmsom patrí Liszt k najzávažnejším, na dôsledky bohatým skladateľom 19. st.

Matúš SLIACKY, 2. ročník

ADVENT SRDCA

„Z cesty, uhnite!“ zaznel mohutný výkrik rútiaceho sa muža.

Človek niekedy v podobných situáciách nevie, čo robiť. Aby ste to nemali také zložité, rozlúskneme tento rébus spoločne – sú dve možnosti: buď uhnete, alebo uhnijete.

Priznám sa, že ani ja som spočiatku nevedel, čo si myslieť. Prechádzal som preplnenou ulicou v Londýne. Vyrástol som tu. Bol chladný neskorý november, mesiac pred Vianocami. Ľudia lietali sem a tam dychtivo zhŕňajúc to najlepšie, čo by mohli svojim drahým dať. Obloha bola tmavá, ako keby chcela každú chvíľu vyroniť bielu slzu. Ja som sa vo svojom vnútri necítil o nič lepšie. Žiarovky išli každú chvíľu vyhasnúť. No tie vetrovky a čiapky predou mnou vyzerali tak nadšene! Všade, kde ste sa len pozreli. Najskôr popred mňa prešla modrá čiapka a odrazu z druhej strany červená vetrovka! Čiapka, vetrovka, vetrovka, čiapka, čiapka, čiapka, vetrovka... Ešteže som sa uhol. Uhol, uhnul, asi by im to bolo jedno.

Odpusťte mi, že som taký priamy. Nemyslím to zle, verte mi. Nezazlievam im to. Často sa mi sníva o tom, že môj život je jedno veľké plátno. Cítim, že mi Nebesá dali niečo vzácne – dar kresliť skutkami lásky úžasné obrazy, ktoré pohľadia dušu každého, kto sa na ne pozrie. Všetci vieme kresliť, ale nie všetci kreslíme. Niektorí sa ani neodvážia zdvihnúť štetec, pretože uverili Klamstvu – myslia si, že je to zbytočné, že ich obraz nikdy nikomu neurobí radosť.

Aj títo ľudia vonku museli byť oklamani, pomyslel som si. Vietor, zdá

sa, privial na ich plátno vrstvu piesku, ako to už v živote veľakrát býva. A hoci farby nevidno, vždy tam sú – pod nánosom. Tam, v srdci. Možno sa aj vám zdá, že vaši drahí potrebujú tú najdrahšiu pozornosť z nákupného centra. No v tom prípade sa vás chcem niečo opýtať: neuverili ste aj vy Klamstvu? Ten najkrajší dar, aký človek môže dostať, je darca sám.

Musel som ísť trochu nabok. Stratiť sa v inej uličke – mimo hluku. Sem dolieha vrava len letmo a nie je tu ani taký tuhý vzduch. Sadol som si na lavičku, ruky privinul k hrudi, poriadne mrzne. Z mojich úst vychádza rozhorúčený vzduch. Niekedy sme ako tento oblak, pomyslel som si. Vznášame sa len dovtedy, kým vychádzame zvnútra – zo seba.

Prepáčte, možno vám to celé znie ako kliše. Možno si myslíte, že som rojko a že nemám zdravý úsudok o živote, že som sfanatizovaný rozprávkar, ktorý verí v neexistujúce zázraky. Ešte som vám však o sebe nepovedal všetko.

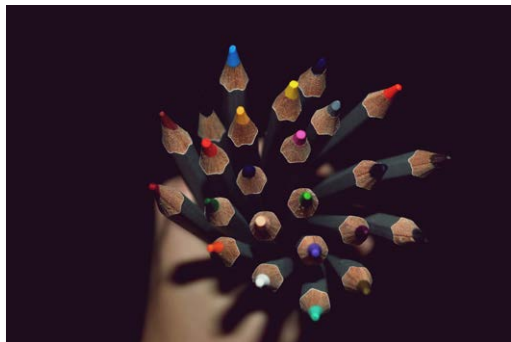
Už roky brázdím tieto ulice. Nemám kam ísť. Nemám domov. Žijem len z toho, čo mi zazuní vo vyblednutom, ošarpanom klobúku. Vetrovky... tak veľa ich stretám. Tak rád by som im povedal, že to je len

nános! Že pod ním sa ukrýva poklad. Že samotného Boha môžu nájsť v tisícoch ľudí, s ktorými sa denne smutne míňajú.

O mesiac sú tu Vianoce. Ako ich budete prežívať? Povedzte mi to. Ó, povedzte mi, nech si opäť spomeniem, ako vyzerá rozhorený kozub, ako chuť štedrovečerné jedlo, pripomeňte mi, ako sa spievajú koledy; len hovorte, nech sa trochu zohrejem. Pripomeňte mi, čo to znamená pre niekoho žiť...

Rozozvučte chrámy svojho vnútra. Pripravte sa na tie krásne sviatky nie tým, čo pomínie, ale tým, čo tu bude dlho a hlboko – srdcom. Otvorte dvere, nech vstúpi Boh. Rozšírte si srdce a buďte ľuďmi. Boh nás stvoril ako ľudí, a ľudskosť, to je niečo nevysloviteľné. Často si myslíme, že žiť život v plnosti lásky je luxus, ktorý prislúcha len svätcom. No je to veľká lož. Práve láska je ten svätý štandard, ktorého sa my často bojíme. To, čo je vnútri, nezahnie.

Sedím tu a nad všetkým premýšľam. Už sa zotmelo. Ulica zatíchla. Konečne. Sviatia už len pouličné lampy, ozdoby a billboard, ktorý museli vymyslieť tí, čo o podobných veciach nemajú ani šajnu – „Advent je tu, nakupujte s nami.“ Toľká hlúposť... Viem však, že ten opravdivý advent je advent srdca. A viete to aj vy. A to mi stačí.

Patrik HRMO, 2. ročník

„Prichádzam k mladým i starším“

Pápež František absolvoval 21. septembra apoštolskú cestu do Albánska.

Svätý Otec sa prihovoril mladým ľuďom, ktorí sa zúčastnili na svätej omši na Námestí Matky Terezy v Tirane. Hlavnou myšlienkou bolo, že sú novou generáciou Albánska, svojej vlasti. Vyjadril túžbu, aby mladí ľudia mali silu evanjelia a podľa príkladu ich predkov vedeli povedať „nie“ modlárstvu peňazí, „nie“ závislostiam a násiliu, a namiesto toho hovorili „áno“ kultúre stretnutia a solidarity, „áno“ krásne neoddeliteľnej od dobra a pravdy, „áno“ životu strávenému s veľkým duchom“.

Toto bolo posolstvo Svätého Otca Františka k jeho apoštolskej ceste do Južnej Kórey, ktorá sa konala 12. – 18. augusta. Pápež na svojej apoštolskej ceste zároveň blahorečil 124 kórejských mučeníkov. Pri tejto beatifikačnej slávnosti povedal: „V súčasnosti zažívame, že naša viera je skúšaná svetom [...] Avšak mučeníci nám pripomínajú, aby sme nad všetko postavili Krista a jeho večné kráľovstvo. Svätý Otec František sa zúčastnil liturgickej slávnosti pri príležitosti Ázijských dní mládeže. Pri tejto eucharistickej slávnosti prehovoril: „Vy a vaši priatelia ste plní optimizmu, energie a dobrej vôle [...] Dovoľte, aby Kristus premenil váš prirodzený optimizmus na kresťanskú nádej.“ Na záver homílie pápež povedal, že mladí Ázie majú nádej byť spojení s Kristom a Cirkvou.

„Albánsko má za sebou cestu pokoja, spolužitia a spolupráce,“ zaznelo z úst Svätého Otca na palube lietadla na spätočnej ceste. „Mladá krajina, má schopnosť bratstva, lebo Albánec je nielen tolerantný, ale je to brat“. Ľudia v Albánsku spolupracujú medzi sebou a týka sa to aj medzináboženského dialógu. Zároveň dodáva, že je to európska krajina.

Svätý Otec František pozýva bratov a sestry v Albánsku na konanie dobra. „Ovocie mojej návštevy zverujem Panne Márii, Matke dobrej rady, uctievanéj v rovnomennej svätyni v Skadare, aby naďalej viedla cestu toho ľudu mučeníkov.“

Matúš SLIACKY, 2. ročník

Tajnička

Drahí čitatelia! Ako je už zvykom z predchádzajúcich čísel, aj v tomto vám prinášame našu a najmä vašu obľúbenú tajničku. V prípade správneho vyriešenia sa môžete dozvedieť meno svätice, ktorá sa narodila vo Francúzsku a v pomerne mladom veku vstúpila do karmelitánskeho kláštora...

1. Ako nazývame päť kníh Mojžišových?
2. Kto prorokoval Márii utrpenie jej syna Ježiša?
3. Ako sa volala Abraháмова manželka?
4. Ako sa volala matka muža, ktorý bol manželom Rút?
(pomôcka: kniha Rút)
5. Ako sa volá mesto kde sa dnes nachádza tzv. Múr nárekov?
6. Ako sa volal muž, ktorý v súboji porazil Goliáša?
7. V ktorom meste nazvali prvýkrát nasledovníkov Ježiša Krista kresťanmi?

1.																		
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		
7.																		

Žrebovaním sa výhercom minulej tajničky stala pani Mária Rybošová zo Sielnice. Výherkyni blahoželáme a poštou posielame životopis o Benediktovi XVI. Vaše riešenia tajničky aj teraz očakávame na našej internetovej alebo poštovej adrese do 10. decembra 2014.

*Príjemný oddych praje
Roman KLAŠKA, 2. ročník*

VTIPY

Adam a Eva

Pýta sa Eva Adama: „Adam, miluješ ma?“
„Hej“ hovorí Adam, „koho iného...“

Programátor

Programátor v kostole: „V mene Otca i Syna i Ducha Svätého. Enter.“

Bez Božej pomoci?

Evolučný vedec prišiel k Bohu a hovorí: „Už som prišiel nato, ako stvorit' život bez tvojej pomoci!“ Boh odpovie: „Tak dobre, ukáž čo vieš.“

Vedec sa zohne k zemi a naberie plné ruky hliny...

Boh mu ale rýchlo tľapne po rukách a všetku hlinu mu vysype: „Nie, nie, nie, to je moja hlina!“

Ráno

Na svete sú dva druhy ľudí. Jedni sa ráno zobudia a povedia: „Dobré ráno, Bože!“

A potom sú tu tí, čo sa ráno prebudia a povedia: „Dobrý Bože, ráno!“

Nábožný lakomec

Modlí sa nábožný lakomec:
„Pane Bože, koľko je pre teba milión rokov?“
„Minútka.“
„A Pane Bože, koľko je pre teba milión korún?“
„Halierik.“
„Pane Bože, daj mi milión korún.“
„Áno, dám, len počkaj minútku.“

Postoj pri modlitbe

Traja susedia diskutovali o správnej pozícii a postoji pri modlitbe.

Jeden povedal: - „*Mal by som kláčať na kolenách so sklonenou hlavou, v bázni pred Všemohúcim.*“

Druhý muž povedal: - „*Pamätajte na to, že sme boli stvorení na Boží obraz. Pozícia, v ktorej sa máme modliť, je stáť s pohľadom upreným do neba na Božiu tvár a hovoriť s Ním ako dieťa so svojím otcom.*“

Tretí muž prehovoril takto: „*Ja teda o tých pozíciách veľa neviem, ale tú najkvalitnejšiu modlitbu som sa modlil, keď som visel dolu hlavou v studni.*“

dodá LÚČ

Sen

Vôňa makových polí...
V ovzduší vznáša sa sen.
Nevieš celkom, či bolí.
Ticho sa usmievaš len.
Stáli tam nádherne oni.
Stáli tam. Krásny to deň.
Srdce posypané hručkou soli.
Srdce, kde je tvoj blen?
Rád mám tie chvíle vyrovnaných dolín
v mojom vnútri, kde mizne šedý tieň,
kde stráca sa trpkosť, rana sa hojí,
a to len vďaka tebe.
Viem,
krása tvojho ja tu nehybne stojí
a nehybne hýbe.
Už nič, len - ďakujem.

Vôňa makových polí,
červených hlávok,
cvendžavý zámok.
Ani hlások nevydám,
ticho sa prizierám,
ako ma opíja sen.
Sen.
Sen.

Len v najvyšších útrobach nebies snieť smiem.